

Bíðilistinn til barnaansing minkar ekki

Dagstovnafelagið bjóðar
Tórshavnar Býráð samstarv

Hóskvöldið 9.4. skipaði Dagstovnafelagið fyrri limafundi, har umboð fyrri býráðið og landsstýrið vóru boðin við, fyrri at avgreiða ymisk ívamál viðvíkjandi dagstovnasprunginginum, og har almennu umboðini fingi høvi at hoyra og viðgera tankar okkara um henda spurning. Heri Kragesteen legði fyrri vegna ein arbeiðsbólk í dagstovnafelagnum.

Hvat vil dagstovnafelagið

Dagstovnafelagið legði dent á við hesum fundi at geva fólkaavlaðu umboðunum og myndugleikum um høvi at hoyra, hvønn tørv foreldur við børnum hava fyrri góðum og mennandi uppalingarmøguleikum, eisini uttanfyrri heimið, umframt at hoyra hvat vit hava av viðmerkingum til steðuna við vantandi dagstovnaplássum. Og endamálið við fundinum var sjálvsagt eisini at geva politisku umboðunum høvi at leggja síni sjónarmið fram og at vera við til at avklára ymisk ívamál.

Tað er einki loyndarmál, at spurningurin um, hvat vit gera við børnini bæði undir og í skúlaaldri, er viðkvæmur. Soleiðis hevur nógv orðaskifti verið um, m.a. hvørji sløg av dagstovnum eru frægasta loysnin, og hvørji kvalitetskrøv, ið kunnu og eiga at verða sett til teir.

Lat tað verða sagt beinanvegin, so ongin miskiljing er møgulig. Dagstovnafelagið er eitt felag av foreldrum, sum ynskja, at børn teirra fáa góðar upplivingar og menningarmøguleikar, eisini uttanfyrri heimið, og sum meina, at børnini ikki bert eru foreldranna, men eisini ein felags ábyrgd, ein kommunalur/landspolit-

iskur spurningur. Sum foreldur ynska vit at varðveita møguleikan at arbeiða uttanfyrri heimið, ikki bert tí tað er neyðugt, men eisini tí at tað gevur kvinnum og monnum møguleikar og avbjóðingar sum eru týðningarmiklar. Eisini halda vit sum foreldur, at børnini hava fyrri neyðuni at vera saman við øðrum børnum og øðrum vaksnum undir trygging og avbjóðandi umstøðum, og siggja vit tí dagstovnin sum eitt stað og eitt pedagogiskt tilboð, sum børnini og heimið í dagsins Tórshavn ikki kunnu vera fyrriuttan.

Børnini og grannalagið

Søguliga sæð er tað eitt nýtt fyrbrigdi, at børnini bert eru foreldranna. Fara vit nakað aftur í tíðina, hoyrdu børnini heima í bygðini og í grannalagnum. Hesir partar hoyrdu saman, og tey vaksnu, ið har vóru, ikki bert foreldrin, høvdu eyguni við børnunum, um okkurt skuldi borið á.

I dag er so nógv øðrvísi, men tann tryggileiki og tað innihald sum grannaløgin fyrr góvu børnum, halda vit er verður at halda um, og endurskapa. Tí er tað hugaligt, at býráðið í sínum útbýggingarætlanum skilir týðningin av hesum. So vitt so gott.

Sum flest øllum foreldrum kunnugt, eru dagstovnatilboðini ikki nógv nógv í tali til, at øll tey sum hava brúk fyrri teimum kunnu fáa børnini passað, meðan tey eru til arbeiðis, ella um tey ikki vóru til arbeiðis, so at børnini fingi aðrar avbjóðingar enn bert tær heimligu. Men útbýggingarætlanir eru gjørdar, og stovnur og grannalagshús eru á veg.

Bíðilistinn

Vit hava kannað, hvussu útlitini eru fyrri at øllum, sum tørvar tað, stendur eitt pláss í boði um ikki alt ov leingi, og eru vit komin fram til hesi tøl, sum vísa eina aðra mynd enn tey, ið býráðsmeirilutin førir fram í samband við álitið um barnaansing og frítíðarvirksemi.

Mynd 1.

Barnatalið í áliti býráðsins í 1985 (0-7 ár) ... 1399	
Barnatalið pr. februar 1987 (0-7 ár, bæði íroknað) ... 1679	
Tal av dagstovnaplássum (heil, hálv, dagrøkt og B-36 hús íroknað) ... 750	
Bíðilistinn ... 500	

Tørvurin (tað sama sum dekningsgradur) ... 1250

T.v.s. at umroknað til % má dekningsgradurin vera um 75%.

Barnatalið í okkara útrokning er gjørt eftir teimum krøvum um pláss v.m., sum higartil hava verið galdandi fyrri dagstovnar.	pláss
Norðasta Horn ... 40	
Dj. í Geilsgøtu ... 112	
Undir Brúnni ... 40	
Millum Gilja ... 40	
1 grannalagshús ... 40	
Samlað tal av plássum (tey verandi íroknað) ... 1000	

Triggjar tær fyrstu byggjætlanirnar eru samb. býráðnum klárar um árs-skiftið 88/89, tann seinasta er óviss. Um vit rokna við, at um helvtin (dekningsgradur um 50%) fer av bíðilistanum og líka nógv koma inn (og er hetta lágt mettb. tøvvin omanfyrri fyrri dekningsgradi uppá 75%) koma vit fram til, at um 270 børn koma at standa á bíðilista, hóast allar ætlaðar útbýggingar vóru gjøgnumførðar í morgin. Og myndin verður tann sama í 1990, um ikki okkurt hendir.

Sjálvsagt eru vit fegin um at útbýgging er í gongd, og at tað tykist sum um býráðið hevur skilt ta neyð nógv foreldur eru í, og er positivt yvir fyrri uppskotum frá foreldrum um m.a. at keypa

og umbyggja verandi hús. Men hvat við bíðilistanum?

Háldvagspláss

Út frá áliti býráðsins frá 1985 víta vit, at ætlanin er at hava fleiri háldvagspláss og tann vegin minka um bíðilistan. Hesa loysn halda vit vera vánaliga og eisini órealistiska, og

arlógini um stødd. barnatal o.líkn.). Her kemur so næsta ívamálið: a) Hver reglugerð er í veruleikanum galdandi fyrri rakstur og góðkenning av dagstovnum, um ikki reglugerðin hjá sosialstýrinum/almannastovuni? Hver kommunan sínar reglur, og landið nakrar aðrar, og kann eitt býráð/bygdarráð gera sínar egna reglur?

b) Er býráðið sinnað til — saman við foreldrum og pedagogum — at finna og rigga hús til, um so er, á hvørjum grundarlagi?

Dagrøktin

Foreldur og børn kunnu vera ymisk, og tí er dagrøktin ikki bert at meta sum neyðloysn, men sum varandi loysn, og er tí neyðugt at hon verður útbýgd sum ein liður í royndunum at loysa akutta tørvin fyrri dagstovnaplássum. Men bæði foreldur og dagrøktarmammur eru ónøgðar við ta reglugerð, sum er galdandi fyrri hetta økið, her verður hugsað bæði um løn, tal av børnum og fakligan arbeiðsligan stuðul til dagrøktina, t.d. um henni skuldi borist frá. Foreldur í dagstovnafelagnum eru sinnað at finna betri loysnir hesum viðvíkjandi saman við býráðnum.

Frítíðartilboð-frítíðarheim

Sum nevnt í brævinum vit sendu innbodu gestunum sansar eisini at á øðrum økjum enn hjá børnum undir skúlaaldri. Vit hugsa her serliga um tey 7 - 10 ára gomlu børnini ta tíðina tey ikki eru í skúla. Sambært kanningum gjørdar í 1982 og 85 eru um 60% av foreldrunum at skúlabørnum, sum ynskja, at børnini høvdu fjølbroytt

frítíðartilboð undir trygging um umstøðum í boði. Í Dagstovnafelagnum hava vit tosað um, at keypt hús og brúkt hús, sum býráðið eigur, til frítíðartilboð til yngstu næmingarnar í skúlanum. Er býráðið sinnað at koma á tal við okkum um hesi viðurskifti og finna haldgóðar loysnir?

Samanumtikið

Tey evni og teir spurningar, sum førdir eru fram higartil, eru kanska ikki soleiðis at loysa, serliga tí at vit — og væntandi eisini myndugleikarnir — ikki eru áhugað fyrri vánaligum fyrirbilsloysnum, t.v.s. loysnum sum ikki í minsta lagi lúka verandi treytir fyrri innrætting og skipan av dagstovnum (barnaforsorgarlógin). Men vit í Dagstovnafelagnum eru sjálvsagt til reiðar at arbeiða saman við býráði og fakfólku, við tí endamáli at gera Havnina í framtíðini til eitt stað, sum í størri mun eisini er fyrri børnini.

Aftaná framløguna var orðið fritt. Vit skulu ikki fara út í æsir við øllum tí, ið varð nevnt, men nevna tær týðningarmestu niðurstøðurnar, t.v.s. svarini upp á beinleiðis spurningar okkara. Umboðini fyrri býráðið vóru øll møtt, men landsstýrisumboðið fekk ikki komið. Tí vera tað nakrir spurningar, sum ikki kunnu svarast.

Orðaskifti og niðurstøða

Nógv varð tosað um bíðilistan, men semja var um, at bíðilistinn ikki kundi verða góðtíkin í tí stødd hann var. Annars viðmerkti Poul Michelsen, at talið 40 á sambandi við grannalagshúsin var ov

